

Deti priúčajú láske ku kraju, folklóru aj remeslu

*Zamerané
na občianske združenia*

**Drobná podhorská obec Pečenice sa môže pochváliť román-
skym kostolíkom, kaštieľom, spečeným valom či náučným
chodníkom. Hoci počet jej obyvateľov len zľahka presahu-
je hranicu stovky, aktivít tu nájdete neúrekom, najmä pre
deti. Stojí za nimi OZ Pečeničan, pod krídlami ktorého sa
zrodil už detský folklórny súbor, remeselný krúžok zameraný
na spracovanie ovčej vlny, či nové multifunkčné ihrisko
v obci. Hybnou silou združenia je Mgr. Monika Števcátová,
ktorej nadšenie a životná energia sa naplno pretavuje do
práce s deťmi a motivuje aj iných. Ved', posúďte sami.**

Debatíme o krojoch. Hontiansky, alebo skôr remeselný kroj, ktorý sa nosil aj v Pečeničanoch, sa nájde aj u Moniky doma. „Manžel mal v Pečeničanoch starú mamu a ona všetko ochraňovala. Neskôr sme jej dom odkúpili - aj s celým príslušenstvom. Nepochádzam odtiaľto, a tak som sa začala o kroje viac zaujímať. Pýtala som sa miestnych. Keď zistili, že mám o staré oblečenie záujem, začalo sa u mňa doma aj prirodzene hromadiť,“ začína svoje rozprávanie Monika Števcátová. Rada by časom v obci zriadila malú miestnosť, kde by bola všetka krása niekdajších odevov vystavená.

Na skok k folklóru

Od krojov je už len na skok k folklóru. Značnú časť aktivít OZ Pečeničan tvorí činnosť detského folklórneho súboru. Jeho zakladateľky inklinovali k tradičnej kultúre, krojom, vinohradníctvu, včelárstvu, spracovaniu vlny a k hudbe. Keď sa im narodili deti, posunuli sa do ďalšej fázy – k založeniu detského súboru. „Prišla silná potreba zmysluplných činností, aby sme udržali pozornosť detí mimo mobilov, počítačov či nevhodných aktivít. V malých obciach, ako Pečenice, voľnočasové aktivity nenájdete, to nie je mesto, kde sa môžete rozhodnúť, na aký krúžok dieťa dáte,“ pokračuje. Všetko závisí na vašej kreativite.

V Pečeničanoch je vraj viac chalupárov, ako domácností. A deti s trvalým pobytom v obci možno tak tucet. Až by sa zdalo, že je škoda s niečím začínať. „Vedeli sme, že sa pridajú aj deti z okolitých dedín. Mám kolegyniu, Zuzku Cimerovú, peda-

gogičku na bátovskej ZŠ. Ona vie, ktoré dieťa má aké potreby a čo zvládne. Spolu vedíme DFS Pečeničan. Súbor má momentálne 25 členov vo veku od 3 do 14 rokov. Za veľký úspech považujeme skutočnosť, že od jeho vzniku sa na hru na hudobný nástroj na ZUŠ v Leviciach prihlásilo už 11 detí z nášho súboru.“

V obci, ktorá dychovkou doslova dýcha, je výchova mladých hudobných talentov naozaj potrebná. „Väčšinu detí z DFS vedíme k tomu, aby hrali na hudobné nástroje. Tým pádom máme aj sprievodnú ľudovú hudbu. V iných súboroch je základom len spevákka a tanečná zložka. D o k o n c a sme zakúpili aj cimbal. Stretáme sa

u mňa doma po nedeliach celá kapela a skúšame. Po dvoch hodinách sa presúvame do školy v Bátovciach a tam pokračujeme s tanečníkmi a spevákmi,“ spomína Monika. Dôležité je, že deti pre folklór podchytili už v útlom veku. „Dnes sú to 10-11-ročné deti. Keď sme sa rozhodovali, aký krúžok im spravíme, neposlali sme ich hrať tenis, keď ho nikto z nás nehral. Máme tu Pečenickú dychovku a deti vidia odmala svojich otcov trúbiť do trúb. Budú robiť to, čo ich rodičia. S hudbou pomaly napredujú a rodi-

čia nám pomáhajú, ako sa dá.“ Za sebou má už DFS Pečeničan úspešné účinkovanie na jarmokoch či fašiangových sprievodoch v okolí, ale aj počas vianočného koncertu, Dňa matiek, folklórnych slávností či športových dní.

Odvážnemu šťastie praje

Od vzniku OZ-čka prešli deti rôznymi aktivitami. Medzi ne patria výlety, exkurzie či knižné besedy. Rovnako aj kreatívne workshopy na bátovskej ZŠ, ako práca s hlinou, činávšteva hrnčiarkej dielne v Pukanci. No, prišla pandémia a sľubne sa rozbiehajúce dianie načas utlmilo. Monikina fantázia a plánovanie napriek tomu nelenili. „Mala som dosť času rozmýšľať, čím by sme po pandémii začali. Darí sa nám získavať peniaze z rôznych zdrojov. Z grantov sme

Na vlečke traktora cestou k morušiam

získali financie na rozbeh akcie Hybaj upratať svoj chotár. Ten náš, pečeničský, sme vyzbierali veľmi rýchlo a zamerali sme sa na Bátovce. Fungujúce podujatie sme už odovzdali starostovi P. Burčovi a odvtedy beží každý rok.“

Svoje miesto si medzi deťmi našlo aj Hľadanie pokladu sitnianskych rytierov. „Vypracovala som si naň projekt, nakreslila mapy, vymyslela indicie, ktoré mali súťažiacich doviest k pokladu. Zverejnila som výzvu na FB, že potrebujem šperky - bižutériu. Prišli mi z celého

Slovenska, dokonca aj zo zrušených predajní bižutérie. Naplnili sme nimi veľký vojenský drevený kufor. S manželom sme ho zakopali v jablňovskom chotári,“ rozpráva Monika s nadšením, ktorým dokáže oplývať len človek zapálený pre správnu vec. Súťažilo šesť rôznych vekových skupín detí a akcia zožala obrovský úspech.

Odvážnemu šťastie praje. Potvrdilo sa to aj pri vybudovaní multifunkčného ihriska v obci. Opäť v réžii Moniky Števcátovej. No, ako sama tvrdí, bez ochotných ľudí by to nešlo. „Mám rodinu, ktorá mi je absolútnou oporou. Vždy viem, na koho sa obrátiť. Ak robím niečo pre pečeničské deti, pomáhajú ich rodičia, ak niečo na bátovskej škole, pomôžu mi rodičia týchto detí. Sú ochotní, málokedy sa stane, že by mi nemal kto pomôcť.“ Podporu má aj z OcÚ Pečenice, no finančnú si musí zháňať sama. „Pomáhajú 2% z dane a granty. Na multifunkčné ihrisko sa mi grant nepodarilo získať. Dôvodom bol nízký počet detí v obci, ale aj fakt, že nie sme tranzitná obec. Päť rokov som mala víziu, že staré ihrisko opravíme. V 2009-om ho zaliala voda z Jablonianky a už len zarastalo burinou. Za tri roky sa nám podarilo získať suma na jeho rekonštrukciu a strojovou technikou nám pomohla miestna firma.“

Mnohí jej hovorili, že si na tom akurát „vylámu zuby“. No, húževnatosť zvíťazila. „Zverejnila som na FB, že hľadáme stavbyvedúceho, ktorý by nám s ihriskom pomohol bez nároku na honorár. A naozaj sa taký našiel. Chodil za nami až z Koniaroviec. Plochu sme museli vyčistiť, odvodniť, nakúpiť materiál. S výstavbou pomohli ľudia z dediny. A stavbyvedúci nám nakreslil ešte aj čiary všetkých ihrísk podľa platných noriem.“ Deťom slúži od leta minulého roku. Priateľským zápasom medzi rodičmi a deťmi z Pečeníc ho v júni 2022 „skolaudovali“. Kým inde majú rodičia problém dostať deti von od počítačov, v Pečeničanoch je to presne naopak. Dokonca sú deti nešťastné, že sa na ihrisko nedá chodiť v zime. Sami sa učia, ako sa o ihrisko starať. „Zrekonštruovali sme altánok, ktorý je pri ňom. Tento rok chceme ešte položiť zámkovú dlažbu pod ním. Získala som peniaze aj na výrobu lavíc a stolov, už sú v altánku. Výhodou ihriska je, že popri ňom vedie náučný chodník k spečenému valu. Altánok je jediné miesto v obci, kde si môžete sadnúť, niečo opiecť, občerstviť sa,“ vraví Monika. Zostá-

va ešte vybudovať ochranný val okolo ihriska proti povodňiam.

OZ Pečeničan zastrešuje rôzne kultúrne podujatia, aktivity súvisiace s rozvojom športu, ale aj činnosti environmentálneho charakteru. Medzi ne sa ra-

ciálne slabších rodín, remeslo budú potrebovať. Zostanú pri ňom. Chceme predísť situácii, že skončia na Úrade práce alebo sa ocitnú na šikmej ploche. Dievčatám sa určite zručnosti zídu, keď si raz na materskej

M. Števcátová (vľavo) spolu s P. Chvojkom a deťmi z remeselného krúžku na spracovanie vlny

dí aj výsadba moruší. „Z grantu sme získali peknú sumu. Zakúpila som desať sadeníc Moruše čiernej a spolu s deťmi sme ich vysadili na lúčkach nad Pečeničanmi. V rodinnej farme máme traktor a vlečku, nie je problém nabrat' doma vodu zo studne a ísť ich polievať. Deti pravidelne chodia s nami, všetky, ktoré sú práve vonku, sadnú do vlečky a traktorom sa vyvezú priamo k nim. Trávia spoločný čas, kreujujú si zážitky a budujú svoju vlastnú komunitu,“ hovorí Monika.

Remeslo v rukách

Rodinná farma Števcátovcov vlastní niekoľko desiatok oviec a včelích rodín. Obe sa stali základom pre remeselnú zručnosť miestnych detí. Ovčia vlna, dnes pokladaná za odpadový materiál, ležala Monike na srdci. Spolu s kolegyniou Zuzkou Cimerovou sa vybrali na workshop jej spracovania. A nádherná aktivita bola na svete. V bátovskej ZŠ zriadili remeselnú dielňu, kde sa deti priučia spracovaniu ovčej vlny – od ostrihania oviec až po upletenie čiapky či ponožky. K dispozícii majú česačky, kolovrátky, dokonca aj obrovské krosná na tkanie kobercov či postelých prehozov. Vyskúšať si môžu aj šitie na šijacích strojoch, starších, no opravených a funkčných. Na nich si raz možno ušijú svoje vlastné kroje.

Cieľom je priblížiť deťom remeslá a zdokonaľiť ich pracovné zručnosti. „Momentálne sa zameriavam na rozvoj remeselných dielne. Rada by som, aby sa chlapci naučili remeslu strihania oviec, česaniu vlny, typicky mužskej práci. Dievčatám sú určené jemnejšie techniky ako pradenie na kolovrate, práca na krosnách, pletenie, háčkovanie a šitie. Niektoré deti sú zo so-

dozvoľky budú chcieť privyrobit'“ Na bátovskej ZŠ funguje okrem remeselného krúžku, aj krúžok včelársky. Svoje zručnosti s ovčou vlnou si deti môžu zlepšovať aj na občasných sobotňajších workshopoch, ktoré Monika spolu s ďalšími pre ne organizuje.

Finálnym výrobkom sa príbeh nekončí. Pridanou hodnotou remesla je finančná gramotnosť. „V Bátovciach sú Gazdovské trhy každú sobotu, raz ročne aj v iných obciach v okolí. Deti si už vyskúšali produkty aj predávať. Skúsili to s medom a malo to veľký úspech. Ak im dáte rátať príklady na matematike, nebaví ich to. Stačí im dať do ruky produkt v hodnote 5 eur a malú pokladničku a neprestanú počítať. V teoretickej rovine je to pre ne nezáživné, celé školské osnovy sú tak postavené. My sa snažíme ísť opačne. Učíme ich hodnotiť veci, koľko musia robiť, kým majú v rukách finálny výrobok a čo znamená ho predať,“ vysvetľuje Monika.

Bohatstvom aktivít predčí OZ Pečeničan mnohé iné občianske združenia. Plánov pribúda a všetky sa vyznačujú originalitou. „Do budúcnosti by som sa rada venovala zviditeľneniu náučného chodníka v obci a výnimočného zjavu, akým je spečený val. Nie je súvislý, chvíľami sa v teréne stráca a dostať sa k nemu je poldňová záležitosť. Náučný chodník v obci využíva už pomerne dosť turistov, no nevedie až priamo k spečenému valu. Chceme vybudovať oddychové zóny vedúce k nemu a možno aj lepšie turistické značenie. A niekde na polceste osadiť lavičky,“ dodáva na záver Monika Števcátová.

M. Števcátová,

foto archív OZ Pečeničan

DFS Pečeničan